

PUTOPIS

Po hrvatskim otocima s Volkswagenom ID. 5 - Lošinj

DVA OTOKA, DVA MOSTA I UŽITAK NA KVADRAT

Električnim Volkswagenom ID. 5 prošli smo do sredine 13. stoljeća nastanjen otok, koji se danas diči najmnogoljudnijim otočnim gradom na Jadranu. U njemu je svoj stalni dom pronašao i Apoksiomen, antički sportaš koji se savršeno uklapa u ambijent otoka na kojem su zdravlje, vitalnost i sport primarne vrijednosti

[Tekst **MARIJAN PROJIĆ** • Foto **VANESA PANDŽIĆ**]

Dobro jutro susjed. Kamo danas? - pozdravom i pitanjem dočekao me u liftu moj, za razgovor uvijek raspoloženi susjed. "Na Lošinju", kratko sam odgovorio i odmah dobio pitanje koje me zateklo. "Na prvi ili drugi?" Nisam imao odgovor, ali susjed je spremno preuzeo inicijativu. "Čujte, Lošinju vam je zapravo dvojni otok. Ta je činjenica zabilježena još 1978. u našoj Pomorskoj enciklopediji. Naime, prokopavanjem Privlake u neposrednoj blizini Malog Lošinja, otok je podijeljen na dva dijela, a potom spojen mostom kao što su u Osoru spojeni Cres i ono što još uvijek zovemo Lošinju."

Nisam se usudio proturječiti, osobito ne rano ujutro, tek sam vozeći se prema Valbiski počeo razmišljati kako priča ima smisla, ali čim sam ušao u trajekt uhvatio me moj sindrom otočke zaboravljivosti.

Nakon dvadesetak minuta mirne plovidbe Jadrolinijinim trajektom Kornati, o čiju je oplatu prije

devet godina u Uljaniku bocu pjenušca razbila Janica Kostelić, došli smo do najvećeg hrvatskog otoka. Uspon koji nas iz luke Merag u samo par kilometara diže na preko 300 metara nad morem iz baterija izvlači više energije nego što smo potrošili u pola sata vožnje Krkom, ali Volkswagen ID.5 koji može uskladištiti 77 kWh već nas je razmazio svojom autonomijom.

Prva stanica je Osor, drevna otočna metropola u vremenima kada su Cres i Lošinju bili jedno, spada među naše najstarije gradove, a ujedno je prvi od obalnih koji je ušao u pisanu povijest. Ovuda je prolazio povijesni Jantarni put, a nakon Ilira bedemima su ga opasali i Rimljani i usput opremili kanalizacijom i vodovodom. Osor trenutno izgleda kao da su ga napali neki

Moderna punionica za električne automobile u sklopu hotela Bellevue besplatna je i za one koji nisu gosti hotela

PUTOPIS

Po hrvatskim otocima s Volkswagenom ID ID. 5 - Lošinj

U perivoju skulptura i reprodukcija djela čuvenih hrvatskih kipara na temu glazbe našao se i spomenik hrvatskoj kuni, koja se kao platežno sredstvo prvi put spominje upravo u Osoru 1018.

moderni saracenski i denoveški gusari. Na sve strane izvode se radovi, a raskopani glavni trg ispred Katedrale Marijina Uznesenja otkriva neke nove arheološke tragove u gradiću koji je u stvari pravi muzej na otvorenom.

Na radove nailazimo i putem do Malog Lošinja, praćeni pokojom kapi kiše, ali ne zamaramo se vremenskim prognozama jer dolazimo na otok koji se diči s više od 200 sunčanih dana u godini. Nekadašnje Malo Selo u uvali Augusta, zahvaljujući moru i pomorstvu preraslo je u pravu pomorsku silu s čak 11 brodogradilišta i trgovačkom flotom koja je sredinom 19. stoljeća parirala Trstu i Rijeci. Kada su jedra ustuknula pred parnim strojevima, u kapetanskim kućama otvaraju se prvi pansioni, a već se 1887. u Malom Lošinj otvara i prvi hotel, Vindobona.

Otok kojeg presijeca 45. paralela i koji obiluje plažama i uvalama

prekrivenim prirodnim oblucima, čistim i bistrim morem te stoljetnim šumama koje se spuštaju sve do obala mora, uskoro je postao poznat po svom povoljnom učinku na zdravlje. Na Bečkom su dvoru 1892. godine Veli i Mali Lošinj proglašeni zimskim državnim klimatskim lječilištima, a ukidanjem lječilišnog turizma za talijanske vlasti između dva rata službeno su postali ljetovalištima za zdrave goste. Uslijedio je novi ciklus razvoja i Mali Lošinj je danas jedan od glavnih turističkih centara.

Nova turistička sezona tek dolazi i parking smo pronašli na početku Rive lošinjских kapetana koji su nekada pronosili glas o svom otoku širom svijeta, a danas umjesto njih to čini šutljivi atletski građen mladić, visok 190 cm i težak 308 kg, načinjen od bronce u 2. ili 1. stoljeću prije Krista.

Prvo Svjetsko prvenstvo u podvodnom ribolovu Mali Lošinj je ugostio 1957., a tri godine kasnije započela je tradicija organiziranja novogodišnjih kupova, na što podsjećaju i kip na rivi

Nakon što je u travnju 1999. Apoksiomen izvađen iz mora pored otoka Vele Orjule gdje je ležao u pijesku gotovo dva tisućljeća, a potom punih šest godina proveo na restauraciji, napokon se skrasio u palači Kvarner u centru Malog Lošinja. Možda na prvu 15 eura djeluje puno za ulaznicu u muzej sa samo jednim izložkom, ali priča o Apoksiomenu je pakleno zanimljiva. Dovoljno je reći da prosječan posjetitelj u jedinstvenom muzeju provede oko 55 minuta. Mi smo bili i koju minutu duže, zahvaljujući stručnosti Zrinke Ettinger Starčić, muzejske savjetnice i ravnateljice Lošinskog muzeja koja nam je s vidljivom dozom ponosa iznijela sve pojedinosti o dalekom, ali i nedavnom životopisu Apoksiomena. Uz stručne podatke saznali smo i neke anegdote...

"Na metalnim konstrukcijama jedinstvenog interijera muzeja, radi-

Teretni brod Nerezinac, loger star više od stoljeća, spomenik je bogate pomorske i brodograđevne baštine Lošinja, a njegova unutrašnjost interpretacijski je centar na otvorenom

Mirisni otočki vrt uokviren kamenim suhozidima rasadnik je ljekovitog bilja koji nudi originalne suvenire i pogled na najljepše uvale otoka

Unutrašnjost palače Kvarner pruža jedinstveni ugođaj na kojem su radili arhitekti, dizajneri, restauratori, znanstvenici, povjesničari, umjetnici, fotografi, inženjeri...

li su varioci iz lošinjskog škvera i na dan svečanog otvorenja neki od njih su mi došli zabrinuti. U stilu - šta će ljudi reći za grube, neobrađene varove, komentirati kako oni ne znaju raditi. No, uspjela sam ih umiriti jer to su u konačnici tražili arhitekti, koji su doista fenomenalno osmislili unutrašnjost koja svojim zvukovima, bojama, materijalima i mirisima donosi novu dimenziju čime je stvoren poseban ambijent, dostojan skulpture neizmjerne kulturne vrijednosti."

Od trenutka kada je izronio iz mora, Apoksiomen je postao kulturna i turistička atrakcija, pravi ambasador hrvatske kulture u svijetu. Nevjerojatna priča započeta zaronom belgijskog turista Renea Woutersa na 45 metara dubine kulminirala je Muzejom sagrađenim samo za Apoksiomena, koji je prije toga obišao najvažnije svjetske muzeje.

No, brončana statua samo je vrh

Nakon restauracije, a potom i turneje Hrvatskom i najvažnijim muzejima svijeta, Apoksiomen se nakon 16 godina od izranjanja iz mora skrasio u jedinstvenom muzeju na lošinjskoj rivi

PUTOPIS

Po hrvatskim otocima s Volkswagenom ID. 5 - Lošinj

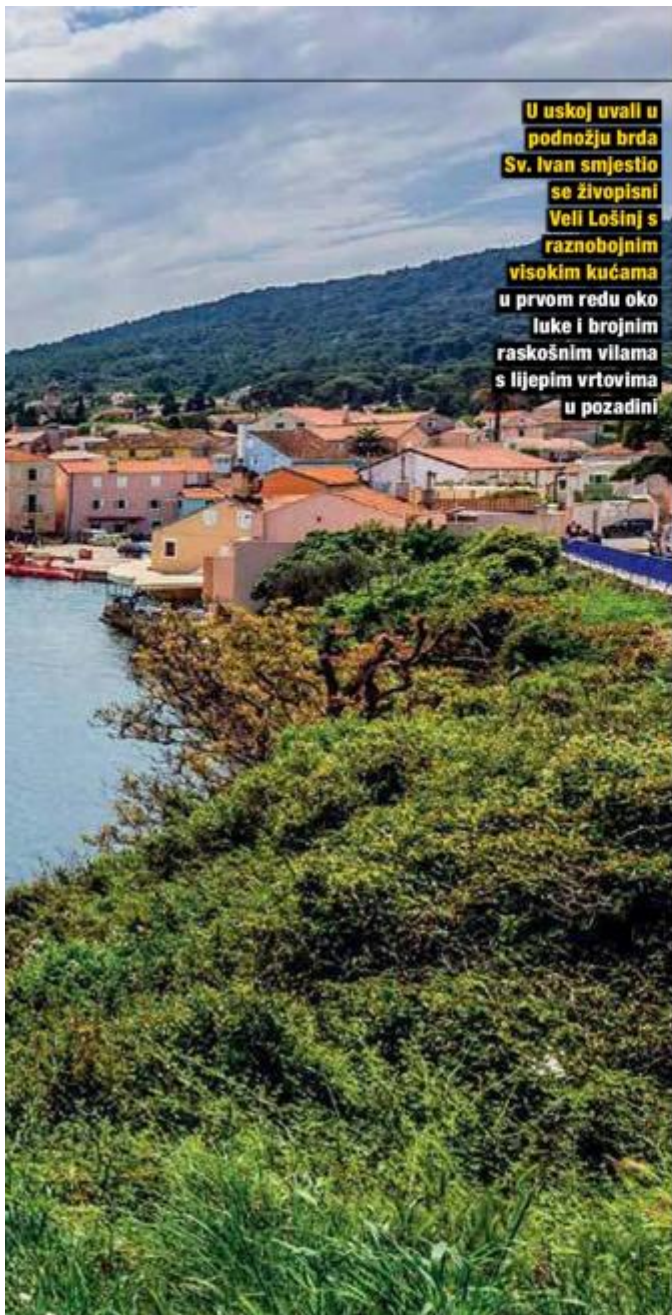

Uz rajske stepenice, nova atrakcija u uvali Čikat je skulptura Addio posvećena ženama lošinjских pomoraca

velike sante bogate povijesti otoka koji svjedoči o događajima iz vremena Rima i predstavlja kontinuitet pomorskih i društvenih veza od prapovijesnih dana. Bogata baština izložena je i u Arheološkoj zbirci Osor, palači Fritzi i muzejskom prostoru Kula u Velom Lošinjju, koja svjedoči o pomorskoj tradiciji.

Lošinj je otok i samim time izoliran od klasične vreve koju srećemo u urbanim središtima na kopnu. Pritom pruža i nekonvencionalan spoj kulturne i povijesne tradicije, zdravog stila života u mirnom i očuvanom okolišu. Svjedoči tome i podatak o 1018 biljnih vrsta registriranih na otoku, od čega čak 230 ima ljekovita svojstva. Za pobliže upoznavanje s bogatom florom otoka, ljekovitim svojstvima bilja, ali i kupnju originalnih suvenira najbolja adresa je Miomirisni otočki vrt do kojeg se dolazi za desetak minuta hoda od gradskog središta. Oazu mirisa na

U uskoj uvali u podnožju brda Sv. Ivan smjestio se živopisni Veli Lošinj s raznobojnim visokim kućama u prvom redu oko luke i brojnim raskošnim vilama s lijepim vrtovima u pozadini

Hotel Bellevue, prvi s pet zvjezdica na Lošinj, visoko je podigao standarde odmora svojim ambijentom i ponudom

Od pomoći nam je bila kartica We Charge prihvaćena kod 950 distributera u 28 europskih zemalja, koja trenutno pokriva više od pola milijuna punionica električnom energijom

južnom rubu Malog Lošinja prije 20 godina je osmislila Sandra Nicolich.

”Kao turistički vodič često sam pitala goste što ih vuče natrag na naš otok. Prema njihovim riječima shvatila sam da mogu spojiti ugodno i korisno i krenula u realizaciju ovog vrta u kojem doslovno uživam. Na početku nije bilo lako, ali gosti se uvijek vraćaju, dolaze novi i ja sam jako zadovoljna.”

Obišli smo vrt u kojem pored brojnog bilja svoj dom imaju i životinje: kozlić Bo, zečić Kiki, magarac Riki, ovca Gigi i ovan Belo. U malenoj kamenoj kućici koja oponaša tradicijsku gradnju s početka prošlog stoljeća, zapljusnuo nas je pravi festival mirisa i boja. Bilo da se radi o likerima, sapunima, sirupima, uljima, balzamicima ili običnim vrećicama lavande, sve je ručno radeno i porijeklom je s Lošinja.

Za kraj dana uputili smo se prema najljepšoj lošinjskoj uvali Čikat

u kojoj su nekada postojala čak tri brodogradilišta. Stoljeće kasnije postala je epicentar turizma, o čemu svjedoče i nekadašnje vile austrijskog plemstva pretvorene u hotele i rezidencije među kojima su najpoznatije Karolina, Diana i Saborka.

U srcu stoljetne borove šume, uz samo more, smjestio se i hotel Bellevue. Nudi vrhunsku udobnost i uslugu, ali i brojne sadržaje koji omogućuju bezbrižno opuštanje i uživanje. Pritom pruža i mogućnost korištenja punionice za električne automobile.

Nakon dobro prospavane noći i doručka, za početak dana izabrali smo šetnicu koja je prošle godine, na mjestu na kojem su u prošlosti lošinjske supruge pozdravljale svoje pomorce, ukrašena umjetničkom brončanom skulpturom “Addio”.

Napunjenih baterija krenuli smo prema južnoj strani otoka, prema Velom Lošinj. Zavukli smo se u uske uličice koje vode prema živopisnoj lučici i putem zavirivali kroz “portune” raskošnih vila nekadašnjih kapetana, brodovlasnika i bogate gospode. Veli je sjedište Instituta Plavi svijet za istraživanje i zaštitu mora i organizama koji u njemu žive. Zadužen je za edukaciju o potrebi očuvanja morskog ekosustava i ugroženih morskih vrsta, a najpoznatiji je po brizi o dupinima, kojih trenutno u lošinjskom akvatoriju ima oko 250. Tu je i lječilište smješteno u nekadašnjoj zimskoj palači austrijskog nadvojvode Karla Stjepana, u čijem parku ima više od 200 botaničkih vrsta.

U dva dana nismo uspjeli obići sve, ali i ono što smo vidjeli dovoljan je razlog za povratak. ■